



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati  
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos  
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati  
restituta, & indicibus locupletata

De Sanctis

**Landsberg, Johannes Justus**

**Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.XXX**

Quibus modis sanctos Apostolos honorare debeamus: & diebus festis  
probè colendis, Sermo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47060](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47060)

Non potest habitare Deus in anima vitiorum tumultu, & passionum impetu exagitata. Voluit ergo per suos prædicatores annunciare pacem, ut pace suscepra, posset ipse pacatum & tranquillum pectoris domicilium subintrare. In pace enim factus est locus eius. Congruum etiam valde fuit per discipulos Christi, utpote mediatoris Dei & hominum, annunciari pacem hominibus, qui tot annorum millibus vixerant in ira Dei, venundati sub peccato, & tartareorum spirituum dominio mancipati. Sic ipso Domino recens nato sancti angeli cantasse leguntur: *Gloria in altissimis Deo, & in terra pax hominibus bone voluntatis.* Hanc pacem habere non possunt mali: *Non est enim pax impijs,* dicit Dominus. Vbi autem est bona voluntas, ibi etiã pax est, pax, inquam, pectoris, quam sequitur pax æternitatis: & pax atque concordia mutua cum proximis. Qui enim in seipso bene constitutus est, & pacem habet cum Deo, quam utique habere non potest, nisi qui sit bona præditus voluntate, paratus obedire Deo suisq; prælatis, is etiam facile pacem servat erga proximos. De qua dicit Apostolus: *Pacem sequimini cum omnibus & sanctorum.* sine qua nemo videbit Deum. D. Cyprianus in tractatu de Simplicitate prælatorum: Si coheredes, inquit, Christi sumus, in Christi pace maneamus. Si filij Dei sumus, pacifici esse debemus. *Beati,* inquit, *pacifici, quoniam filij Dei vocabuntur.* Pacificos esse oportet Dei filios corde mites, sermone simplices, affectione concordēs, fideliter sibi vnanimitatis nexibus coherentes. Hæc ille. Vbi ergo domui pax optatur, siquidem ibi sit filius pacis, qui sit diuinæ gratiæ capax, requiescet super illum pax salutantis & optantis prædicatoris, ita ut corde compunctus, verbum salutis libenter accipiat, conceptaq; bona voluntate, renunciet vitijs, & in melius vitam commutare instituat. Si verò non fuerit illic filius pacis, reuertetur pax ad prædicatorem: quia non carebit præmio suo optantis benevolentia, etiam si non sit, qui velit verbum salutis admittere. Porro, in eadem domo iubentur manere discipuli, ut non leuitate sua mutent hospitia, edantq; & bibant quæ apud illos sunt, utanturq; carnalibus eorum beneficijs, quibus ipsi spiritalia seminant: quandoquidem dignus est operarius mercede sua. Quidni enim corporis alimenta præbeant homines illis, à quibus ipsi animæ cibum perceperint? Non tamen id debet spectare præco verbi Dei, ut ab alijs tanquam mercedis loco accipiat vitæ necessaria, sed utatur illis, quo possit aptior esse & robustior ad exequenda ea, quæ sui sunt officij: mercedem autem operis sui expectet à Deo, qui reddet vnicuique iuxta laborem suum.

## SERMO IN EODEM FESTO.

*Quibus modis sanctos Apostolos honorare debeamus: & de diebus festis probe colendis.*

**N**imis honorati sunt amici tui Deus, Psalmo CXXXVIII. Frequens est in Ecclesia sanctorum Apostolorum celebritas, ut per quos maxima sumus consecuti beneficia, eis magnos & meritos impendamus honores. Nec timemus, ne ita agendo quicquam diuino detrahamus honori: quandoquidem totum ad gloriam cedit capitis, quicquid cæteris membris impenditur: nec iniuria a facimus Deum, si eos honoremus, quos ipse inestimabili affectu honore. *Et ut detur forma quædam sanctos Apostolos con-*

iiii 4

gruè

Psal. 75.

Rom. 7.

Lucr. 2.  
Esaiz. 49.Voluntas Deo  
subdita, vive-  
ra pace gau-  
deat.  
Heb. 12.  
Cyprianus.

Matth. 5.

Filij Dei  
proprium  
quid sit.Præco verbi  
Dei quid se-  
quare possi-  
mum debeat.Honorandò  
sanctos nihil  
Deo nos lau-  
dis aufert.

T. VI  
22

gruè ac deuo:è honorandi, placet hic duplicem illos venerandi assignare modum, in quo se piè ac sedulo exercent fideles in illorum solennitatibus, fructum vtiq; haud pœnitendum inde consecuturi. Primo igitur laudes gratesq; agendæ sunt omnipotenti Deo, quod eos tales tantosq; efficit, tot donis naturæ, gratiæ & gloriæ afficit, tanta potentia, tot prærogatiuis, tanto honore & dignitate extulit: in quibus omnibus plenissimo lycerè charitatis affectu eis congratulari debemus. Ita fiet vt & nos honorum illorum simus participes. Hoc enim præstat charitas, vt quantumvis aliquis in seipso pauper & virtutis inops sit, tamen si gratias agat Deo pro muneribus gratiæ alijs collatis, eorum omnium reddatur particeps. Itaque etiam si nullius mihi boni conscius sim, etiam si omnibus me sentiam virtutibus destitutum, licet nihil eorum in me conspiciam, quæ in sanctis Apostolis præclarè & excellenter emicuerunt, licet etiam semper longissimè sim ab illorum sanctitate, perfectione, dignitate, gloria & honore abfuturus, tamen gratias pro ijs agendo Deo, atque in illis ea diligendo, & venerando, mihi quodammodo ea vendico. Porro, dum sic Deo gratias agimus pro bonis illis, quæ præstitit sanctis suis, illi mirabiliter placemus, efficiamusq; vt & nobis beneficiat, & augeat in nobis dona sua: deinde sanctos Dei propemodum debitores reddimus ad orandum Deum pro nobis, & illius nobis gratiam impetrandam. Absit enim vt credamus eos vnquam posse obliuisci eorum, quæ nos illis pia deuotione impendimus: imo pro vilibus & paruis obsequijs nostris, maxima nobis rependunt. Cum enim iam perfecti sit in eis charitas, summè vtiq; diligunt salutem nostram. Vnde si quam habeant occasionem nobis gratificandi, vel benefaciendi faciunt id toto cordis affectu, & integerrima fidelitate, longè maiora reddentes nobis, & impetrantes à Deo, quam nos vnquam illis exhibere possimus. Itaque licet in celesti patria maxima erit beatorum differentia, & alij alios multis modis excellent, tamen infimus non solum non inuidebit summo, sed etiam per ardentissimam charitatem erga illum, & gratitudinem erga Deum illius beatitudine in illo fruatur, nec putabit deesse sibi, quod in illo conspexerit. Qui affectus vtinam saltem parua ex parte esset in hominibus, mox essent tranquilla omnia. Pauperes non inuiderent ditioribus, neque subditi principibus & magistratibus, non populus clero, non inferiores superioribus, sed sua quisque sorte contentus viueret, & quod sibi deesse cerneret, in alio se inuenisse gratularetur. Secundo sanctorum solennitates studiose ac reuerenter nobis celebrandæ sunt: quod quidem sit Missæ sacrificium & Dei verbum deuotè auscultando, apostolorum suffragia piè & feruenter implorando, eleemosynas & misericordiæ opera largius in miseros conferendo ad laudem Dei & illorum honorem, pijs meditationibus, sanctisq; cogitationibus attentius insistendo: denique vitam illorum pro nostræ fragilitatis modulo imitando. In his igitur sese exercent fideles, nec detestabili ocio aut alijs illicitis studijs illorum dies festos transigent, in summam Dei & eius sanctorum iniuriam, propriamq; perniciem & damnationis cumulum. Maximè tamen in illis imitabuntur charitatem, quæ in eis summa effulset, de qua dicit Augustinus: Qui charitatem habet, quid est quod illi possit obesse? Qui verò non habet, quid est quod possit prodesse? Est autem chari-

Honorandi sanctos Dei modus duplex.

Merita sanctorum quomodo nobis applicemus

Sanctos curâ habere viuendum qui eorum honorat perfectione.

Sanctos minores ex aliorum beatitudine maiori gaudere.

Festa sanctorum quomodo & quâ studiose reuerenterque sint celebranda.

August.

racis triplex quædam stupenda virtus & efficacia, quæ eam summè facit desiderabilem & preciosam. Prima est, quod vniuersa peccata operit & abscondit à facie Dei. Si habes charitatem, securus pergis ad Christi quamuis æquissimi iudicis tribunal, etiam si solus omnia mundi peccata admiseris. Non enim poterit damnare aut abijcere hæc nuptiali veste ornatum, qua teguntur vulnera & deformitates animarum.

Efficacia charitatis triplex quæ sit. Prouer. 10. 1. Pet. 4. Math. 25.

Secunda est, quod quibuscunque charitas coniuncta est, etiam si in seipsis indifferentia sint, ea omnia Deo reddit valde accepta: vt sunt, ieiunia, vigilia, orationes, elemosynæ, &c. quæ sine charitate, aut parum, aut nihil placent Deo. Tertia est, quod etiam mala nostra commutat in bona. Sic diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum, etiam ipsa peccata quæ fecerunt. Siquidem ex illis postea humiliores fiunt. Et quia hic iam aliqua dicta sunt de apostolorum, aliorumque sanctorum solennitatibus colendis, forsitan non incongruum fuerit generatim aliqua commemorare de festis diebus religiose transigendis, ne quis ignorantiam possit prætexere: & vt habeant pij exercitia illis diebus accommodata. Non enim temere instituti sunt Domini ac festi dies, sed pro nostrarum salute animarum, vt qui alijs multo pluribus diebus in multa distrahi, & erga res terrenas solliciti & occupati sumus, saltem ijs diebus animum colligamus, & Deo, nostræque saluti intendamus. Certum est enim diebus operarijs vel communibus, id est, non festis, homines vt plurimum tempus preciosissimum perdere, aut certè non satis fructuose expendere, miscendo actionibus suis pulueres mundi huius. Imo verò plurimi tunc perdunt humilitatem, patientiam, castitatem, veritatem, quietem, diuinam gratiam, animam quoque suam, itaque paradysum & Deum ipsum peccatis varijs, quæ passim absque timore admittunt. Vnum ergo ex ijs, quæ festis diebus agenda sunt, hoc est, vt sicut cæteris diebus eorum, quæ iam diximus, multorumque aliorum bonorum iacturam fecimus, ita festis diebus studeamus amissa recuperare. Vnde dies illi cum omni sollicitudine & maturitate transigendi sunt, maximeque tum conuenit vacare conscientie examinandæ & discutiendæ, vt videat vnusquisque in quibus cæteris diebus offenderit Deum, doleatque ex animo de singulis malè admissis: deinde proponat in posterum toto corde abstinere, occasiones peccandi fugere, malorum consortia pro viribus euitare, & bonis operibus semper esse intentum. Nec ramentum hæc sufficiunt, sed etiam confiteri necesse est peccata admissa. Quod quidem Christianis omnibus consultissimum foret frequenter agere. Ita enim semper sereniori viuerent conscientia, & minori esset opus labore ad expendendam conscientiam dum confiteri vellent. Deinde maxime danda opera est festis diebus, vt Missa non negligatur, sed ad finem vsque reuerenter & attentè auscultetur: nec non vt precibus assiduis fideles incumbant. Cum enim alijs diebus ob externas occupationes & curas domesticas vix vnquam precibus vacent, debent festis diebus magno studio ad orandum se conuertere. Atque vtinam persuaderi posset miseris, id vt agere vellent. Sentirent sanè largissimam Dei benedictionem, & ad resistendum vitijs, atque ad toleranda aduersa multo fortiores se experirentur. Sed quia orationis præsidium iam omnes abijciunt, nullo negotio quæuis vitia, vitiorumque incentores demones miseris prævalent ac dominantur. Præ-

Sine charitate nil Deo placere.

Rom. 8.

Dies festi cur instituti sint & colendi.

Festis diebus bona amissa recuperari.

Festis diebus Missæ sacramentum audiri debet.

Orationis quæ sit hodie vltus rarus.

kkkk terea

T. VI  
22

Gratias Deo  
ut sint agen-  
da diebus fe-  
stis.

terea iisdem diebus reuocanda ad memoriam sunt beneficia Dei, & pro ijs Deo attentissimè gratiæ agenda. Hoc quidem ita est necessarium, vt qui id non facit, vix mihi Christiani nomine dignus videatur. Quid enim tam iniquum est, quam cum innumera, id què momentis singulis à Deo accipimus beneficia, saltem vno aut altero hebdomadæ die non redire in illorum vel generalem memoriam, & Deo largissimo benefactori medullitus gratias agere? Ingratitudinem tantam ab omni Christiano Deus auertat. Atque vtinam sicut perpetuo Deus nobis benefacere non desinit, ita nos perpetuas illi nocte ac die laudes grates què agere possemus. Quod etsi non possumus, tamen vel festis diebus, qui alijs minus possunt, debent commemorare secum ad minus præcipua Dei beneficia generalia & specialia, & pro illis gratias agere Deo. Multum nos ad gratitudinem prouocat etiam ratio-

Pecudes suo  
docere factio  
hominis in-  
gratos grati-  
arum actio-  
nem.

nis expertum animalium quorundam miranda gratitudo, ex quibus canes in tantum hoc dono pollere noscuntur, vt quidam etiam interfectis domini eorum in solitudine à latronibus, ab extinctorum cadaueribus non recessisse legantur, sed ibidem expirasse, atque etiam quosdam, duces fuisse eorum, qui recens perpetrati homicidij auctores inquisierunt, atque eos capi & pœnis affici fecisse. Si ergo tantam fidem & gratitudinem canes omni ratione carentes præstant illis, à quibus minima sunt beneficia consecuti, poterit ne hominis vocabulo dignus esse, quisquis infinitis, continuis, & maximis Dei beneficijs ingratus viuit? D. Basilius Magnus adeo ab hominibus exigit gratiarum actionem erga Deum, vt ab hac velit omnes preces nostras capere initium. Cuius verba vna cum formula gratiarum actionis ab illo edita huc non piget recensere. Ait enim in constitutionibus Monasticis capite II. Duplex est orandi modus: quorum alter in glorificatione, adhibita animi submissione cernitur: alter in petitione, qui quidem priori subiicitur. Cum oras igitur, nolito confestim ad petitionem accedere. Quod si hoc non facis, iudicio es ipse de voluntate tua, te scilicet, quod necessitate

Basilii.

Orandi mo-  
dus duplex  
quis sit.

urgearis, Deo preces adhibere. Quapropter quandocumque instituis orare, coniugem liberos atque etiam te ipsum relinquito & à terra procul abscedito, cælumq; superato, & naturas omnes tam quæ cerni, quam quæ cerni non possunt relinquito, & ab eius glorificatione exordire, qui omnia condidit: cumque in eo satis fueris commemoratus, non mente vaga, neque huc illuc temere decurrante, neque (vt Græcorum mos est) fabulas garruens, sed de sacrosanctis literis carpens quæ dicas, dic: Gratias tibi ago Domine propter incredibilem clementiam, & in ferendis hominum culpis facilitatem tuam, qui peccantem me quotidie patientia tua sustines, & ad respiciendum omnibus nobis potestatem facis. Propter hoc enim taces, & nos sustines Domine, vt tibi gratias agamus, qui salutem generis nostri modo terrendo, modo leniter exhortando moderaris: quiq; per prophetas primo, postremo etiam per aduentum Christi tui nos visitaueris. Tu enim sin xisti nos, non autem ipsi nos, tu es Deus noster.

Oraturus vt  
omnia tran-  
scendat.

Gratiarum  
actio D. Basii  
suo familia-  
ris.

Deinde docet quanta humilitate Deo gratias agere eumque glorificare debeamus, ita vt dicamus illi ex animo nos indignos esse, qui corâ ipso loquamur, eo quod simus vehementer peccatores: & quamuis in multis offendamus omnes, tamen maiorem offensarum partem nec intelligamus quidem, ita vt

Psalms 99.

Iacob 1.

ita vt merito vnusquibet dicere possit & debeat, peccatis peccatores omnes se vincere. Deinde ita subiungit: Postquam ambabus his partibus, nempe gratiarum actionis & humilitatis satisfeceris, tum demum quod petere debes, petito: non diuitias, neque terrenam gloriam, non sanitatem corporis. (Ipsè est enim qui te creauit, ipsi curæ est incolumitas tua, & probe nouit cui expediat bene vel male valere) sed quemadmodum iustus es, regnum cælorum pete tantummodo, & necessitatibus corporis tui ipse prouidebit. Munificentissimus est enim idem & augustissimus rex noster, & indignè fert, quādoquē quis exiguum aliquid à se petit, quandoquē quis nostrum de rebus ipsum minime ipsi conuenientibus rogat. Noli igitur illū tibi oratione tuarum facere: sed ea petito tibi, quæ digna sunt & regi & Deo. Hactenus ille. Cuius dicta nos propterea paulo fufius huc adduximus, vt habeant fideles tū orandi, tum gratias agendi formulam, quo tanto propensius dies festos sanctificent, id est, sanctis operibus & exercitijs transigant. Præter hæc autem nō minori cura agendum est, vt sicut in præcipuis solennitatibus olim Iudæi solebant offerre primitias Deo, ita & Christiani festis diebus mysticè idem agant, quod illi externo ritu obseruauerunt. Vt enim aiunt doctores quidam, Iudæi in Paschate offerrebant primitias nouorum granorum, in Pentecoste nouorum panum, in Septembri nouarum frugum: ita etiam Christiani triplices primitias festis diebus debent Deo offerre, puta cogitationes, intentiones & amorem suum. Sunt enim cogitationes principium omnium bonarum actionum: quādoquidem piæ actiones à cogitatione trahunt originem: ex q̄, id est, cogitationes offerendæ sunt Deo, vt festis diebus sanctis cogitationibus, puta de vita & passione Christi, de virtutibus & meritis sanctorum, de quatuor extremis, de præsentis vitæ breuitate & incerto exitu, de miserijs exilij huius, atque id genus alijs serio & attente vacemus: tum enim liberius datur ocium & maior opportunitas, eo quod non sit necesse externis distracti occupationibus. Intentiones etiam primæ & principales sunt in operibus nostris: siquidem ab illis bonæ actiones incipiunt. Non enim potest esse opus bonum, quod bona intentione sit destitutum, magistq; Deus in actionibus nostris mentis intentionem, quam operis rationem attendit. Et istæ igitur offerendæ sunt Deo, ita vt cuncta opera nostra, totamq; adeo vitam nostram referamus in Deum. Quod sanè non est negligenter agendum. Non enim parum interest, qua intentione cuncta agamus: adeoque si meritum apud Deum consequi velimus, oportet vt cuncta quæ vel cogitamus, vel dicimus, vel agimus, vel omitimus, idcirco cogitemus, dicamus, agamus, omittamus, vt diuinæ voluntati obtemperemus, vt sic omnia nostra referantur ad diuinæ voluntatis executionem. Atque hac in parte diligenter se se fideles quiq; exercere debent, vt ad minus festis diebus omnia sua & totam vitam suam, omnesq; intentiones suas referant & dirigant in Deum, statuantq; firmiter & tota voluntate decernant ac proponant, se in omnibus Deum præcipuè pro scopo habere velie. Inde fiet vt omnes cogitationes, actiones, & verba ipsorum Deo magis placeant, & maiori præmio digna sint. Qui verò omnia sua temere & dissolute agunt, nec certum sibi præfigunt scopum, illi sine vllō fructu vitam exigunt suam, & tandem vacuos se inueniunt, nisi resipuerint. Denique amor noster, cum sit

Petere quānam debeamus à Deo.

Primitias mysticè triplices quæ debeant offerre Christiani diebus festis.

Intentionis rectæ quæ bona sint.

Quicquid agimus id referendū vt sit ad Dei beneplacitum.

Scopus cuique vt sit præfigendus.

T. VI  
22

Amor noster  
vri sit Deo  
ceu primitia  
offerendus.  
Sanctificare  
festos dies  
qui intelli-  
gendum.

Dies festi cur  
igniti.

primus actus voluntatis, principiumq; omnium actionum ex voluntate proficiscentium, siue quæ à voluntate sunt (siquidem ex amore bono & ordinato opus iridem bonum ac ordinatum procedit, vt ediuerso ex malo & inordinato amore malum, inordinatumq; opus emergit) iure sanè etiam idem ipse amor noster ceu primitiæ quædam Deo festis diebus offerri debet, ita vt Deum amemus super omnia, atq; in Deum tendamus, & ascendamus per amorem. Id verò ad sanctificationem festorum dierum magis exigitur, quam duo præcedentia, nempe cogitationum ac intentionum oblatio. Vt enim aiunt sancti quidam, præcipua mens siue intentio præcepti de sanctificando sabbato ea est, vt Deo per amorem adhareamus, eiq; præparemus cordis habitaculum. Neque dubium est illum ritè sanctificare festum diem siue sabbatum, qui Deum amat super omnia, vitatq; cuncta huic charitati contraria & inimica, & diuinis vacat laudibus, alijsq; pijs ac religiosis exercitijs. Sunt & alia multa, quæ huc possint adferri, festis diebus obseruanda: sed si quis iam dictis sese sedulo occupauerit, satis habebit negocij, neque opus erit, vt ad mundi vanitates, ad ludos, ad crapulam & ebrietatem, ad choreas, & id genus alia demonum ludibria sese conuertat. Agite ergo charissimi dignè Deo & sanctis eius festos exigatis dies, & quas alijs diebus contrahitis vitiorum maculas istis abstergite & expiate. Propterea enim instituti sunt, vt illis vos reconcilietis Deo, & miseris animabus vestris maturè prospiciaris, sanctos quoque vobis apud Christum iudicem patronos asciscatis, vt vbi ad illius seuerissimum tribunal ventum fuerit, quod vestris non potestis, sanctorum meritis & precibus obtineatis. O felices vos, si dum adhuc licet, hac ratione salutem vestram consulueritis. Vt autem illis, qui sacris diebus, non solum præterita peccata non diluunt, sed etiam vehementissimè exaggerant, quibus remedia & adminicula salutis vertuntur in exitium. Quod à nobis auertat Deus in secula benedictus, Amen.

IN. FESTO OMNIUM SANCTORVM,  
Lectio Apocalypsis Beati Ioannis Apostoli,  
Cap. VII.

**U**o Ioannes vidi angelum ascendentem ab ortu solis, habentem signum Dei viui: & clamauit voce magna quatuor angelis, quibus datum est nocere terra & mari, dicens: Nolite nocere terra & mari, neque arboribus, quoadusque signemus seruos Dei nostri in frontibus eorum. Et audiui numerum signatorum, centum quadraginta quatuor milia, signati ex omni tribu filiorum Israel. Ex tribu Iuda, duodecim milia signati. Ex tribu Ruben, duodecim milia signati. Ex tribu Gad, duodecim milia signati. Ex tribu Aser, duodecim milia signati. Ex tribu Nephthali, duodecim milia signati. Ex tribu Manasse, duodecim milia signati. Ex tribu Simeon, duodecim milia signati. Ex tribu Leni, duodecim milia signati. Ex tribu Isachar, duodecim milia signati. Ex tribu Zabulon, duodecim milia signati. Ex tribu Ioseph, duodecim milia signati. Ex tribu Benjamin, duodecim milia signati. Post hæc vidi turbam magnam, quam dinumerari non potest.